Courante uyt Italien, Duytslandt, &c.

VVt Venetien, den 7. August. 1620.

De brieven uyt Roomen van den 3. deses en brenghen anders niet schryf-weerdighs mede/ dan dat de Cardenael / Vice Koninck tot Napels wederom 800. mannen hadden te Schepe doen setten / om naer Nederlandt te gaen / maer die mochten hun wel nae Veltolina begheven.

De Capiteyn Planto is met de Grabunte Banditen ende Mylaensche Soldaten van Tyzon ēn Sandri tot op Wurm ghetrocken/ende sich alsoo des gantschen Veltoliner Landt ende passagie nae Duytschlandt bemachtight / oock by 600. Euangelischen in de Kercke omghebracht / een deel zijn ghevlucht/ de rest heeft sich Catholijck te zijn verklaerdt / daer op sy hun aldaer verschantst/ende boven nae de Grysons ghesonden/ ende segghen laten/ dat sy eerstelijck/ doen sy sich aen hun overgaven/alle Catholijck zijn geweest/ ende was hun belooft ghewordeu / hun int gheloove niet te molesteren/doen en is hun niet ghehouden / daeromme sy dit voornemen moesten ende soo sy die niet onder hunnen gheloove zijn wilden/ soo souden sy den Coninck van Hispangien tot haeren protecteur aennemen / daer nae zijn sy/ in de 6000 sterck/ met eenighe stucken geschut op Cleva ghetrocken/ ende 't selve beleghert maer die van binnen defenderen hun dapper / ēn hebben hulpe van die van Bern bekomen / dewelcke de Brugghen by Cleva innemen wilden/ maer zyn van de Mylaensche / met verlies van 200 Mannen / te rugghe gheslaghen / maer die daer nae / niet verre vande Fortresse Fuentes 4 stucken gheschuts / 't welck die van Mylanen na Cleva voeren wilden / ende de Spaensche afghenomen/hebben daer over eenigye hondert Mannen verlooren.

Op heden vroegh komt seecker advijs dat 24. Compangnien Grysons / uyt den Thal afgekomen / Sanders weder inghenomen souden hebben.

Van Breslauw/ uyt der Slesing/ 1. Aug. 1620.

Den Vorsten-dach alhier continueert noch/ ēn blyft de tractatie seer secreet : Men heeft seker advijs dat de Polen in Podolia van den Turcken ende Tartaren tot op den Oversten doodt gheslaghen zijn/ende wel twintich duysent mannen verlooren / ende de Turcken sich des selven landt meestendeel inghenomen hebbende : Ende hebben die Catholycken tot Lublin / den Euangelischen haere Kercken beroofst / ende afghebroken.

Wt Weenen den 5. dito.

Die saecken in Hongaryen laten sich vreemt aensien/hier zijn eenige persoonen van Presburg ghecomen / dewelcke den 29. Julij 200 blau rocken / van des Bethlem Gabors lijfguarde in't Casteel aldaer hebben sien intrecken / ooc schantsen aen de Donau opwerpen/eenighe stucken geschut daer in voeren laten / ende die schants-corven sien vollen / hy Bethlem soude met de Standen in Hongaryen groote veranderinghe van regeeringhe voornemen.

Den 2. deses hebben de Fransche Ghesanten eenige van den Edeldom met brieven aen Bethlem ende Hongherſche Standen ghesonden/ dewelcke stercke / doch sachte vermaninghen tot vredens middelen inhoudende / desghelijcken is heden oock aen die van Bohemen geschiet. Men hoopt dat alles op goede middelen ghebracht sal werden/sonderlijck dewijle die Standen in Bohemen niet alle te Contribueren hun beswaren/ ende de Cheurvorst van Sarsen alreede int marcheeren is/ooch dat Landt op der Ens / sich sonde overgegeven hebben/mochte alsoo de perijckelen van dese plaetsen / in andere quartieren verandert werden.

Wt Prage/den 7. dito.

Des Hertoghen van Beyeren inval in Over-Oostenrijck wert ghecontinueert / men seght dat sich alreede de meeste Steden ende Standen tot de Huldinghe goetwilligh begeven hebben/ ende souden hun oock van die tot Reets vergaederde Neder-Oostenrijcksche Standen / de Heere van Thraun/ neffens noch andere/ghesepareert/ende sich nae Weenen te huldighen begheven hebben / hoe dit de Geconfedereerde verstaen sullen/ geeft de tijdt / want men de selve Standen met hulpe te presenteeren alreede op den wegh is geweest / sonderlijck den Graeve van Mansveldt met sijn volck alreede aen de Frontieren aenghekomen waren / ende de Stadt Ens etlijcke 100 mannen tot garnisoen ingenomen/ daerom aen dese plaetse versch volck na Tabor/om de belegeringh voor Budweys te continueren/ghesonden worde.

Dewyle/als voor desen gheschreven / den gulden Steyg vanden onsen ingenomen/ beset/ende met alle noodtdruft noch meer ghefortificeert/als mochte nu wel haest Crommau oock aenghetast worden/ende souden over den gulden Steyg oft wegh/de Hungarren alreede in 't Stift Passauw gheruoft ende goeden buyt becomen hebben.

Van wegen de Churvorst van Sarsen verstaetmen/dat deselve sich teghen de Keyserlijcke Gesanten den Graeve van Hohenzolleren verklaerd heeft/den Keyser met 12 duysent mannen te voet ende 3000 te Peerde tot hulpe seynden wilde/ hoe die Landt-Staeten sulcks verstaen sullen / heeft men metter tijdt te vernemen.

Wt Lints in Oostenrijck/den 8. dito.

Wy sijn alhier in eenen bedroefden staet / de Hertogh van Beyeren is voorleden Dincrdach alhier aenghecomen/ die logeert int Casteel / de meeste Ruyters inde Stadt ende voorsteden/ ēn 6 Regimenten voetvolck / rontsom de Stadt int velt / doen den luyden met rooven ende branden groote schade / de voorsz Hertoch heeft een deel volck te Peerde ende te voet naer Drystadt ghesonden om t'selve te bemachtighen / wat sy uytrichten/salmen hooren. Ende is hier noch gheene huldinge ofte tractatie gheschiet / want de meeste Heeren syn deur gegaen/ te vermoeden na Prage sullen de Privilegien sonder twyfel niet genomen hebben/ men seght datter eenen inval in Beyeren van den Hongaren ende Bohemen voor genomē sal werden. Ende wert by occasie alhier slechte Misse ghehouden.

VVt Prage, den 10. Augusti.

Van wegen de tijdinge des Lants op der Ens is men hier seer bedroeft / ende gisteren secreten Raedt gehouden/ ende sullen heden ende morgen in haeste de posten afgesonden werden / ooc twijfeltmen datmen Man voor Man sal op bieden/ men troost sich weder van weghen der Hongersche hulpe/ want den Landtdach van Nieuwensol op deser zijde/ goet geresolveert is.

Haere Koninckliјcke Maiesteyt is Saterdach Brandeis ende monsteringe der 2000 Engelsche hier weder ghekeert/ ende soude nu in haesten die hulpe uyt Slesien gevoordert werden : In Moravien syn korts eenige Cosacken geslagen/ daer by die van Hongaryen dat beste ghedaen hebben.

Tot Reets bevinden sich de Euangelische Standen noch in 160 eendrachtich te samen / hebbē den 29 Julij tot hare principael beraetslaginge hare eerste Sessie ghehouden / souden den Keyser oock afgegaen ende eenen anderen Bescherm-heere opghewo rpen hebben.

VVt Ceulen, den 15, Augusti.

Die by de voorgaende verhaelde moordt in Veltolin in't lant van de Grysons/ wert gheconfirmeert / dewelcke volbracht zynde/ heeft sich eenen/ genoemt Jacob Rabussolor voor een Gouverneur aldaer opgheworpen/ de Officien uytgedeeld/ ende hem sweeren laten den Eed van ghetrouwicheyd sonder datmen wiste in wiens naeme hy sulcks dede. Het schynt dat der Roomsche Catholycken voornemen is gheweest de Euangelische in 't landt t'eenemael uyt te roeyen/ Maer Godt heeft het anders versien/ want alsoo uyt Clevona gheadviseert wordt / soo hebben de Euangelische Grysons de waepenen ter handt ghenomen/ ende met hulpe haerer naebueren/ die sy met vuyr maecken op't gheberghte / tot een teycken van noodt/ beriepen/ die rebellen aenghetast/ ende hun van de Frontieren van Mylanen/ niet teghenstaende dapper op hun uyt dat fort Fuentes gheschoten wierd/ verjaeght ende verdreven/ oock eenighe Veldstucken verovert/ hunne gheconfedereerde/ als die van Bern ende Zurich / lieten in aller haeste ettelycke Vaendels volck tot hun secours oprechten.

Also de Colonel Frederick van Diepenbach/ die voor desen een schoone victorie by Clausenburg in Moravie teghen de Keysersche ghehad heeft/ synde tot Pfosters in Switserland/ in't warme badt om syne ghesontheyt/ vanden Abt aldaer/ oft 's Keysers versoeck ghevanghen is ghewordden/ heeftmen van Praeghe in aller diligentie eenen expressen Courier nae Nieuwensol ghedepesceert gheworden/ om sulcks aldaer te adviseren/ met versoeck datmen de Keyserlycke Ghesanten aldaer oock in arrest soude willen nemen/ 't welc Bethel Gabor terstont heeft laeten gheschieden/ alsoo dat te vermoeden is dat de voorsz Colonel haest weder op vrye voeten ghestelt sal werden.

Dewyle de Grave van Mansvelt door 't innemen vanden gulden Steegh/ de passagie gheopent heeft/ soo liepen de Hongaeren toe in't stift Passauw / roovende ende brandende als in vyanden Landt/ 'twelck men meent dat eer langhe oock in Beyeren sal gheschieden.

De gantsche krijghs-maght bestaet in twintigh duysent mannen te voet: ende 4000 peerden/ 20 stucken grof geschut/ met ettelycke velt stucken 18 groote koopere Back-ovens / ende 800 waghens met allerley gereetschappen/ ende munitie.

Omtrent dese Stadt / ende een myl ofte twee hier rontsom / komen daghelyckx veel Ruyters ende Voet volcks / nemen haren wegh hoogher nae Andernach ende het Mey veld/ de monsterplaets soude op het Kovelentsche veldt gehouden worden/ daer henen voor 4 dagen 2 stercke Schepen met Anckers ende kabels hoogher gevaren zijn/ het laet sich aensien dat sy een brugghe over den Rhyn legghen wilden.

Hier wordt noch daghelycks veel ammunitie broodt voor 't legher ghebacken / ende hoogher ghevaeren: tot Andernach / Lints ende Kovelens is oock daer toe bestellinghe gemaeckt / veel meel werdt insghelycks hoogher gebracht / ende een groot getal van stercke schuyten/ om 'tkrijgsvolck in korter spoet over te voeren / den Marquis Spinola soude voor seecker morghen tot Kovelens aenkomen/ voorleden maendagh / den 10 deses / is van hier verreyst de Vice Cancelier Pints/ (zynde tegenwoordigh Raed van 't Hertoghdom van Bourgongien) naer de Stadt Franckfort/ aen de Magistraet te begheeren/ in name van Keys. Maj. den Marquis Spinola de passagie door hunne Stadt te willen vergunnen/ begheerende in vier daghen ronde verklaeringhe hier over. Men seght oock dat de voorsz Vice Cancelier na Cassel aen den Landtgraef ghesonden / syn passagie voor den Marquis door syn Landt te begheeren.

Het krijghsvolck vande Gheunieerde Vorsten is noch tegenwoordigh ontrent de Pfaltz/ schoon uytgelesen volck/ 6000 te peerde/ ende 18 duysent te voet/ behalven den uytschot die oock 24 duysent man sterck is / verwachten met couragie d'aenkomste vande Spaengiaerts.

Voor gisteren souden 1500 mannen te voet / en 300. Peerden van Wirtsbergh naer Ments komen / ende waren eenighe daghen te voren ettelycke troupen desselven volcks/ met 30/ 40/ en 50 alle afwaerts ghekomen/ t'welck allerley nadencken gheeft.

Wt Ceulen den 18 dito.

Men verstaet uyt Kovelens dat op heden aldaer 14 duysent mannen Spaensch volck de Mosel af ende tot Cobelens over varen souden/ ende haeren wech by Grantbreytsteen op Limburgh nemen / maer de Marcquis Spinola soude met syn volck by Bon ofte daer ontrent over de Rhyn varen/ ende den wegh oock op Limburgh na dat ander volck nemen/ ende voorder die hooge straet op Franckfoort ghebruycken : den Proviandmeester was oock tot Cobelens gheweest / die hadde daer 30 voeder Wyn / tot behoef vant volc ghekocht.

Voor gisteren is de Enghelsche Ambassadeur van Bon ghereyst/ ende synen wegh naer Trier ende Ments ghenomen/ zyn aenbrenghen is gheweest/ t'Churvorstendom Pfalts te verschoonen/ hy wilde allen moghelycken vlyt ghebruycken dat den Boheemischen handel soude vereenight werden / datmen synen Koninck prijssen soude/ daer op de Churvorst gheantwoort heeft/ dat sy om vrede ende eenigheydt te onderhouden / den Ambassadeur te wille doen soude/ maer en costen den Koninck van Spangien ende 't huys Oostenrijck in deser saecken geen maete setten.

Wt Aernhem den 19. dito.

Den 15. Deses zyn alle de wagẽs over de Yssel gheschеept ende naer Elteren bergh gevaren: denselven dach heeft den Prince van Orangien een Trompetter afgheveerdicht/ om op het spoedighste t'ontdecken/ waer de Marquis Spinola met zijn volck henen treckt. Oock zijn den 15. ende 17. deses/ voorby dese Stadt ende Nimmeghen een seer groote menichte van Soldaten te water ghepasseert / met allerley ammunitie ten oorloghe dienende / naer de monster plaetse/ te weten teghen over Schencke schants/ ende komen de Ruyters oock daghelijcks aen. Van daghe sal oock het meeste garnisoen van Deventer/ Zutphen / Doesburgh / ende andere op de monster plaetse komen / soo trecken oock van daghe 19 Compagnien uyt Nimmegẽ/ de Ruyters vã daer/ Utrecht/ ende andere plaetsen / sullen oock van daghe op de monster plaetse wesen. Desen morghen sal sijn Princelijcke Excel. hoogher aen van hier vertrecken / met alle dat krijghsvolck dat hier binnen light / soo te voet als te peerde/ men seght datter een brugge over den Rhyn soude gheleght werdeu/ sonder te weten waer.

Syne Excellentie is tegenwoordich te Emmerick / de generale monsteringhe sal morghen ofte over morghen ten langhsten ghehouden werden.

Ghedruckt 't Amsterdam by Ioris Veseler, vvoonende aende Zuyderkerck inde Hope, A°. 1620. Den 21 Augusti.